

ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN

Tavoitteiden
saavuttaminen

Asioita, joita
harjoitellaan lisää

Hyviä käytäntöjä
seuraavalle kerralle

Lasten osallistuminen
ja kokemukset

Lasten aloitteisiin
vastaaminen

Palautteen laatu, keuhut

ERITASOISET KYSYMYKSET

SANATARKAT KYSYMYKSET KÄSITTELEVÄT

- Asioiden nimeämistä, kuvailemista, havaitsemista ja laskemista
 - Tapahtumien havaitsemista, kuvailemista ja muistelemista
 - Esim.:
 - Mikä tämä on? Kuinka monta omenaa näet?
 - Mitä tarinassa nyt tapahtuu?
 - Mitä Onni puuhailee?
 - Muistellaanpas yhdessä, mitä (tarinan hahmon nimi) tässä tarinassa tapahtui? Minne hän meni? Mitä tarinassa kerrottiin?
- Lapsen vastaus perustuu tarinan kuviin ja/tai luettuun tarinaan

PÄÄTTELYKYSYMYKSET KÄSITTELEVÄT

- Tunteiden nimeämistä ja tunnistamista
 - Tarinan tapahtumien siltaamista lasten omiin kokemuksiin
 - Syy-seuraussuhteiden päättelystä
 - Tapahtumien ennustamista
 - Sanan merkityksen määrittelemistä
 - Esim.:
 - Miltä Onnista tuntuu mennä tutustumaan kouluun?
 - Miksi Onnin on tärkeää harjoitella kulkemaan koulumatka turvallisesti? Miksiköhän Onni näytti yllättyneeltä/surulliselta/iloiselta?
 - Minneköhän Onni on seuraavaksi menossa?
 - Mitä kierrättäminen tarkoittaa?
 - Mitä sinä olet pakannut retkelle mukaan?
- Lapsen vastaus perustuu päättelyyn

KIELELLISTÄ TIETOISUUTTA KEHITTÄVÄT KYSYMYKSET

- Millä kirjaimella sana kirja alkaa?
- Mikä on sanan kirja alkuääne? Entäs loppuääne?
- Miten tavuttaisit taputtamalla sanan kirja?

KESKUSTELUKETJUT: 5 PUHEENVUOROA

OPETTAJAN JATKOKYSYMYKSET JA -PALAUTTEET

OPETTAJAN KYSYMYKSET

LAPSEN VASTAUS

OPETTAJAN JATKOPALAUTE/
-KYSYMYKSET

LAPSEN VASTAUS

OPETTAJAN JATKOPALAUTE/
-KYSYMYKSET

- Lasten ajattelun laajentaminen esittämällä miksi- tai miten-kysymys
- Vihjeistäminen tai kysymyksen uudelleen muotoileminen
- Lapsen vastauksen toistaminen ja laajentaminen
- Vastauksen mallintaminen
- Positiivinen palaute lapsen vastauksesta esim.:
"Hyvä! Hienosti tunnistit k-kirjaimen!"

LUKUHETKEN VAIHEET

ENNEN LUKEMISTA

- Lasten innostuksen herätteleminen:
"Mitähän tässä tarinassa tapahtuu?"
- Tarkkaavaisuuden suuntaamista sanoihin ja kieleen esim. kirjan nimeä tutkimalla ja tavuttamalla
- Jatkotarinan kohdalla muistellaan aikaisempia tapahtumia:
"Muistatteko, mitä tarinassa viime kerralla tapahtui?"

LUKEMISEN AIKANA

- Eläytyvää ja innostavaa lukemista
- Esitetään sanatarkkoja ja päättelytason kysymyksiä:
"Mitä tarinassa tapahtuu?"
"Miksi Onni ei halua mennä päiväkotiin?"
- Määritellään sanojen merkityksiä
- Suositaan vastavuoroisia keskusteluketjuja
- Pysähdytään lasten aloitteisiin
- Sallitaan lasten liikehdintää

LUKEMISEN JÄLKEEN

- Muistellaan yhdessä tarinan tapahtumia mitä-, miten- ja miksi-kysymysten avulla:
"Muistellaanpas, mitä tarinassa tapahtui?"
"Miten Onnin polkupyörälle kävi?"
"Miksi Onni ei saanut lähteä yksin pyöräilemään?"
- Tutkitaan ennalta valittua sanaa: Määritellään sana, tunnistetaan alku- ja loppuäänne sekä tavutetaan taputtaen
- Autetaan lapsia tulkitsemaan tarinan tapahtumia siltaamalla niitä heidän omiin kokemuksiinsa

OHJAUSVUOROVAIKUTUS LUKUHETKISSÄ

TUNNETUKI:

- Sensitiivisyys
- Joustavuus
- Lasten aloitteiden huomioiminen
- Rohkaiseminen ja kannustaminen
- Kehuja, iloja, naurua

ORGANISOINNIN TUKI:

- Selkeät ohjeet
- Suunnitelmallisuus
- Monipuoliset toimintatavat
- Käyttäytymisen myönteinen uudelleen suuntaaminen
- Liikehinnän salliminen

OHJAUKSELLINEN TUKI:

- Sanavaraston ja käsitteiden muodostumisen tukeminen
- Lasten taidoille sovellettuja kysymyksiä
- Lasten vastausten toisto ja laajentaminen
- Tarinan tapahtumien rinnastaminen oikeaan elämään

Lähteet: esim. Pianta ym., 2008

- Tutustu ennalta tarinaan
- Kirjaa valmiiksi ylös eritasoisia kysymyksiä
- Pohdi, mitkä asiat tai kohdat saattavat olla lasten vielä vaikea ymmärtää
- Millaisia materiaaleja (esim. leluja, esineitä, kuvakortteja) lasten ymmärtämisen tukemiseksi voi hyödyntää?
- Varaa kiireetön hetki mukavalle yhdessäololle lasten kanssa kirjan parissa

- Toteuta lukuhetki kolmivaiheisesti
- Esitä eritasoisia kysymyksiä
- Pysähdy lasten aloitteisiin
- Toista ja laajenna lasten vastauksia
- Muista antaa myönteistä palautetta
- Kiinnitä huomiota vastavuoroisiin keskusteluketjuihin
- Nauttikaa yhteisistä lukuhetkistä

- Hyödynnä arviointivaiheen pohdintoja ja kirjauksia
- Muista jatkaa hyvien käytäntöjen toteuttamista
- Muista, että toistot kehittävät sekä omaa toimintaasi että lasten osallistumista
- Jatka pitkäjänteistä ja systemaattista toteuttamista

- Toiminnan kehittämisen näkökulmasta lukuhetken arviointi on tärkeää
- Pohdi havaintojesi perusteella lasten osallistumista ja omaa toimintaasi
- Mitkä asiat onnistuivat, mitä harjoitellaan lisää seuraavalla kerralla